

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ταχ. Δ/ση : Χαρ. Τρικούπη 6-10
Ταχ. Κωδ. : 10679 Αθήνα
Πληροφορίες : Χ. Κυρλιγκίτση
Τηλέφωνο : 2131339776
e-mail : c.kyrligkitsi@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ. Γ. Ψυχογιό
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την υπ' αριθμ. πρωτ. 529/19.11.2021 αναφορά

Σε απάντηση της υπ' αριθμ. πρωτ. 529/19.11.2021 αναφοράς, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γ. Ψυχογιός, σας γνωρίζουμε ότι :

- Α. Το Υπουργείο Οικονομικών, ανταποκρινόμενο στις ανάγκες των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της κρίσης της πανδημίας του κορωνοϊού, υλοποίησε δέσμη μέτρων για την άμβλυνση των επιπτώσεων που προκάλεσε στην οικονομία η εμφάνιση και διάδοση της COVID-19, και ιδιαίτερα:
1. Το καθεστώς αποζημίωσης ειδικού σκοπού σε αυτοαπασχολούμενους, ιδιοκτήτες ατομικών επιχειρήσεων, συμπλοιοκτησίες, κοινωνίες αστικού ή κληρονομικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα με εξαίρεση τις κοινωνίες κληρονόμων εταίρων ΕΠΕ, καθώς και επιχειρήσεις με τη μορφή ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων, περιορισμένης ευθύνης εταιρειών και ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (ΙΚΕ), εκτός των ανωνύμων εταιρειών, οι οποίες δεν απασχολούσαν εργαζόμενους ή απασχολούσαν μέχρι και είκοσι (20) εργαζόμενους (ήτοι σε υποσύνολο των ΜΜΕ) και οι οποίοι πληρούσαν τις τιθέμενες στις σχετικές ΚΥΑ προϋποθέσεις. Ολοκληρώθηκαν επιτυχώς πέντε κύκλοι, στο πλαίσιο των οποίων εκταμιεύθηκαν 499 εκατ. ευρώ σε 510.359 δικαιούχους.
 2. Το καθεστώς αυξημένης αποζημίωσης ειδικού σκοπού για την ενίσχυση επιχειρήσεων λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού, για τον Απρίλιο του 2021. Το καθεστώς αφορούσε ενίσχυση των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, που απασχολούσαν έως και 49 εργαζόμενους και δραστηριοποιούνταν στους κλάδους και στις περιοχές όπου εφαρμόστηκαν περιοριστικά και έκτακτα μέτρα κατά τη διάρκεια του Απριλίου 2021, συμπεριλαμβανομένων και των πολιτιστικών φορέων. Η αποζημίωση διαμορφώθηκε σε 1.000 ευρώ για επιχειρήσεις που απασχολούσαν 0 έως 5 εργαζόμενους, 2.000 ευρώ για επιχειρήσεις που απασχολούσαν 6 έως 20 εργαζόμενους και 4.000 ευρώ για επιχειρήσεις που απασχολούσαν 21 έως 49 εργαζόμενους. Ειδικά για τις επιχειρήσεις στις οποίες εφαρμόστηκαν περιοριστικά μέτρα για λιγότερες από 15 ημέρες, η αποζημίωση αναλογούσε στο ήμισυ των προαναφερομένων ποσών. Σημειώνεται ότι η αποζημίωση ήταν μη επιστρεπτέα, αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη, ενώ υπήρχε υποχρέωση των δικαιούχων για διατήρηση των θέσεων απασχόλησης. Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων, αυξημένη αποζημίωση ειδικού σκοπού έλαβαν 87.839 δικαιούχοι, με το συνολικό ποσό να ανέρχεται σε 95,2 εκατ. ευρώ.
 3. Το καθεστώς επιδότησης παγίων δαπανών για το διάστημα Απριλίου-Δεκεμβρίου 2020, το οποίο προβλέπει τη χορήγηση ενίσχυσης με τη μορφή «πιστωτικού» για ασφαλιστικές εισφορές και

φορολογικές οφειλές προς εξόφληση οφειλών της επιχείρησης, με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) οι δικαιούχοι ανήκουν στους άμεσα πληττόμενους κλάδους της ελληνικής οικονομίας -όπως προσδιορίζονται στην υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 808/2021 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 3354), β) παρουσιάζουν μείωση τζίρου 30% το 2020 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, γ) καταγράφουν ζημία την ως άνω περίοδο 2020 σε σχέση με το 2019 και δ) απασχολούν εργαζομένους. Η ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1,5 εκατ. ευρώ ανά ενιαία επιχείρηση, ενώ η ανώτατη ένταση ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 70% επί των επιλέξιμων δαπανών (90% για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις).

Επιλέξιμες δαπάνες ήταν το κόστος προσωπικού, οι δαπάνες ενοικίων, οι δαπάνες ενέργειας, οι δαπάνες ύδρευσης και οι δαπάνες τηλεπικοινωνιών. Το ποσοστό επιδότησης αφαιρουμένων τυχόν άλλων ενισχύσεων, σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει τις οριζόμενες εντάσεις ενίσχυσης όπως ορίζονται στο Τμήμα 3.12 του προσωρινού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις.

Το συνολικό ύψος ενισχύσεων με μορφή «πιστωτικού» για το καθεστώς επιδότησης παγίων δαπανών ανήλθε σε 451,6 εκατ. ευρώ για 28.667 δικαιούχους.

Με την υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 1078/30.12.2021 ΚΥΑ (ΦΕΚ 6367 Β'), παρατάθηκε η χρονική περίοδος κατά την οποία μπορεί να γίνει χρήση του «πιστωτικού» ως 30.6.2022 και δύναται πλέον να καλυφθούν ασφαλιστικές και φορολογικές οφειλές που καθίσταται πληρωτέες ως 30.6.2022.

4. Το μέτρο της Επιστρεπτέας Προκαταβολής, το οποίο είχε ως σκοπό την ενίσχυση επιχειρήσεων ανεξαρτήτως κλάδου, ιδίως των μικρομεσαίων (ΜΜΕ), που έχουν πληγεί λόγω της κρίσης της πανδημίας κατά τους μήνες Μάρτιο 2020 έως Μάρτιο 2021 (επιμέρους διαστήματα ανά κύκλο), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις οικείες υπουργικές αποφάσεις, με μόνο όρο τη διατήρηση των θέσεων εργασίας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Το μέτρο συνίσταται στην παροχή ενίσχυσης συγκεκριμένου ύψους, το οποίο, πληρουμένων συγκεκριμένων προϋποθέσεων, επιστρέφεται εν μέρει στο κράτος. Ολοκληρώθηκαν επιτυχώς επτά (7) κύκλοι Επιστρεπτέας Προκαταβολής. Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων, έχουν χορηγηθεί συνολικά 8,3 δισ. ευρώ σε 605.586 δικαιούχους.

Με την έκδοση, δε, σχετικών αποφάσεων (ΦΕΚ Β' 5303, 5305, 5306, 5307, 5308), μειώνεται το ποσοστό επιστροφής όλων των κύκλων της Επιστρεπτέας Προκαταβολής, ανάλογα με την πτώση των ακαθάριστων εσόδων κάθε επιχείρησης.

Συγκεκριμένα, εφόσον έχει τηρηθεί η ρήτρα διατήρησης εργαζομένων που προβλεπόταν σε κάθε κύκλο Επιστρεπτέας Προκαταβολής, παρέχεται η δυνατότητα επιστροφής των κάτωθι ποσοστών της ενίσχυσης:

α) Για επιχειρήσεις που έχουν κάνει έναρξη εργασιών πριν από την 1η Ιανουαρίου 2019, δεν άνοιξαν υποκατάστημα από την 1η Απριλίου 2019 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 και έχουν θετικά ακαθάριστα έσοδα το 2019:

- 25% της ενίσχυσης, εφόσον η μείωση των ακαθάριστων εσόδων του 2020 της επιχείρησης ξεπερνά το 70%, σε σχέση με το 2019, και η επιχείρηση παρουσιάζει ζημίες προ φόρων ή
- 33,3% της ενίσχυσης, εφόσον η μείωση των ακαθάριστων εσόδων του 2020 της επιχείρησης ανέρχεται τουλάχιστον σε 30% και έως 70%, σε σχέση με το 2019, και παρουσιάζει ζημίες προ φόρων ή
- 50% της ενίσχυσης, για τις λοιπές επιχειρήσεις.

β) Για νέες επιχειρήσεις που έχουν κάνει έναρξη εργασιών μετά την 1η Ιανουαρίου 2019 ή για επιχειρήσεις που άνοιξαν υποκατάστημα από την 1η Απριλίου 2019 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 ή έχουν μηδενικά ακαθάριστα έσοδα το 2019:

- 25% της ενίσχυσης, εφόσον η μείωση των ακαθάριστων εσόδων του 2020 της επιχείρησης ξεπερνά το 30%, σε σχέση με τα έσοδα του 2019, και η επιχείρηση παρουσιάζει ζημίες προ φόρων ή
- 33,3% της ενίσχυσης, για τις λοιπές επιχειρήσεις.

Παράλληλα, αυξήθηκαν οι δόσεις για την αποπληρωμή του επιστρεπτέου ποσού της ληφθείσας ενίσχυσης σε εξήντα (60) ισόποσες μηνιαίες δόσεις οι οποίες είναι πλέον άτοκες, ενώ εναλλακτικά, παρέχεται η δυνατότητα εφάπαξ καταβολής του επιστρεπτέου ποσού της ληφθείσας ενίσχυσης, πριν τη λήξη της περιόδου χάριτος (31η Δεκεμβρίου 2021), με έκπτωση 15% επί του επιστρεπτέου ποσού. Περαιτέρω, η περίοδος χάριτος πρόκειται να παραταθεί με την πρώτη δόση να καθίσταται πληρωτέα την 30η Ιουνίου 2022, ενώ θα παραταθεί και η περίοδος κατά την οποία είναι η δυνατή η εφάπαξ καταβολή του επιστρεπτέου ποσού της ληφθείσας ενίσχυσης με έκπτωση 15% επί του επιστρεπτέου ποσού, ως και την 31η Μαρτίου 2022.

Β. Όσον αφορά τα φορολογικά μέτρα έχουν ληφθεί τα κάτωθι:

1. Με την **Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) ΦΕΚ Α' 55/11-3-2020** με θέμα «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 (Α' 76), θεσμοθετήθηκαν μέτρα στήριξης της οικονομίας της χώρας. Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 της εν λόγω Π.Ν.Π. αναστέλλεται η καταβολή Φ.Π.Α. και η είσπραξη βεβαιωμένων οφειλών και παρατείνεται η προθεσμία καταβολής δόσεων στη Φορολογική Διοίκηση υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις.

2. Στη συνέχεια με το άρθρο πρώτο της **Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) ΦΕΚ Α' 68/20-3-2020** με θέμα «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020 (Α' 83), μειώνεται σε έξι τοις εκατό (6%) ο συντελεστής Φ.Π.Α. για είδη ατομικής υγιεινής και προστασίας. Με το άρθρο δεύτερο ο μισθωτής επαγγελματικής μίσθωσης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19, απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής του 40% του συνολικού μισθώματος, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί μισθώσεων. Επιπλέον, με το άρθρο τρίτο επιταχύνονται οι διαδικασίες επιστροφής φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α. εφόσον το συνολικό ποσό ανέρχεται μέχρι του ύψους των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, ανά φορολογία και ανά δικαιούχο. Επιπροσθέτως, με το άρθρο πέμπτο επεκτείνεται η αναστολή είσπραξης οφειλών σε μισθωτούς και φυσικά πρόσωπα που εκμισθώνουν ακίνητα σε πληγείσες επιχειρήσεις υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις.

3. Περαιτέρω, με το άρθρο πρώτο της **Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) ΦΕΚ Α' 75/30-3-2020** με θέμα «Μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4684/2020 (Α' 86), δίνεται έκπτωση 25% για εμπρόθεσμα καταβαλλόμενες δόσεις βεβαιωμένων στη Φορολογική Διοίκηση οφειλών επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις (άρθρο πρώτο), ενώ με το άρθρο έκτο παρατείνονται ή αναστέλλονται οι προθεσμίες του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), όπως οι προθεσμίες για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής και κοινοποίησης πράξεων προσωρινού διορθωτικού προσδιορισμού φόρου ή προστίμου και οριστικών πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου ή προστίμου. Επιπροσθέτως, με το άρθρο τρίτο παρέχεται κρατική ενίσχυση με τη μορφή της «επιστρεπτέας προκαταβολής» στις πληγείσες επιχειρήσεις.

4. Με το άρθρο δεύτερο της **Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) ΦΕΚ Α' 84/13-4-2020** με θέμα «Μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4690/2020 (Α' 104), δίνεται η δυνατότητα τροποποίησης του κύριου ενεργού Κωδικού Αριθμού

Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) των επιχειρήσεων υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις. Επιπλέον, με το άρθρο τρίτο παρέχεται το ευεργέτημα του συμψηφισμού ποσού ίσου με το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) επί της καταβληθείσας οφειλής που αντιστοιχεί στην απόδοση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) με άλλες οφειλές ή δόσεις ρυθμίσεων ή διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής στη Φορολογική Διοίκηση υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις.

5. Με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) ΦΕΚ Α' 90/1-5-2020 με θέμα «Περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την επάνοδο στην κοινωνική και οικονομική κανονικότητα», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4690/2020 (Α' 104), συμπληρώθηκε η ρύθμιση σχετικά με την έκπτωση 25% για δόσεις βεβαιωμένων οφειλών επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων (άρθρο δεύτερο), δίνεται πίστωση καταβολής φορολογικών και λοιπών επιβαρύνσεων σε ενεργειακά προϊόντα (άρθρο τέταρτο), στηρίζονται οι επιχειρήσεις με αντικείμενο νοσοκομειακές δραστηριότητες (άρθρο πέμπτο), παρατείνεται η χρονική περίοδος διάθεσης πετρελαίου θέρμανσης με μειωμένο συντελεστή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (άρθρο έβδομο) και δίνεται η δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας καταβολής δόσεων, καθώς και αναστολής είσπραξης οφειλών για τις επιχειρήσεις τυχερών παιγνίων (άρθρο όγδοο).

6. Με το ν. 4690/2020 (Α' 104/30-5-2020), όπως ισχύει:

I) Επεκτείνεται το ευεργέτημα της έκπτωσης ποσοστού 25% σε εμπρόθεσμα καταβαλλόμενες δόσεις βεβαιωμένων οφειλών και για το μήνα Μάιο 2020 (άρθρο 3).

II) Επεκτείνεται η μείωση μισθώματος επαγγελματικών μισθώσεων, μισθώσεων κύριας κατοικίας, μισθώσεων εξαρτημένων μελών - φοιτητών και μισθώσεων ναυτικών (άρθρα 4 και 15).

III) Παρατείνεται η προθεσμία ληξιπροθέσμου για αναδρομικώς εισπραχθείσες αποδοχές (άρθρο 5).

IV) Δίνεται παράταση στις προθεσμίες καταβολής φορολογικών επιβαρύνσεων που αναλογούν σε προϊόντα καφέ (άρθρο 6).

V) Μειώνονται οι συντελεστές Φ.Π.Α. από την 1^η Ιουνίου 2020 έως και την 31^η Οκτωβρίου 2020 για συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες (άρθρο 11). Ειδικότερα, στα μη αλκοολούχα ποτά και στα αεριούχα νερά, στα εισιτήρια κινηματογράφων, καθώς και στις υπηρεσίες μεταφοράς προσώπων και των αποσκευών τους ο συντελεστής Φ.Π.Α. ορίζεται σε δεκατρία τοις εκατό (13%). Επίσης, διευρύνεται η εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή Φ.Π.Α. που ισχύει για τις υπηρεσίες εστίασης και στις καταναλώσεις των μη αλκοολούχων ποτών, χυμών και ροφημάτων.

VI) Καθορίζονται τα μέτρα στήριξης των εκμισθωτών στους οποίους καταβλήθηκε μειωμένο μίσθωμα σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) βάσει νόμου στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, παρατείνονται οι προθεσμίες καταβολής των βεβαιωμένων οφειλών τους, καθώς και δόσεων ρυθμίσεων/διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής, αναστέλλεται η είσπραξη ληξιπροθέσμων οφειλών και συμψηφίζεται το 25% των εμπρόθεσμα καταβαλλόμενων οφειλών με άλλες βεβαιωμένες οφειλές (άρθρα 13 και 14).

VII) Δίνεται η δυνατότητα δωρεάν διάθεσης αιθυλικής αλκοόλης προς το Υπουργείο Υγείας από νόμιμους κατόχους και από τα αζήτητα αποθέματα της Α.Α.Δ.Ε. για χρήση από νοσοκομεία, θεραπευτήρια και λοιπά ιδρύματα του Δημοσίου για ιατρικούς σκοπούς ή για την παρασκευή αντισηπτικών (άρθρο 17). Η δωρεάν διάθεση απαλλάσσεται από τυχόν οφειλόμενες φορολογικές και λοιπές επιβαρύνσεις. Επιπλέον, οι εργασίες (φασόν) παρασκευής αντισηπτικών ειδών από τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις για λογαριασμό του Υπουργείου Υγείας απαλλάσσονται από τον Φ.Π.Α., με δικαίωμα έκπτωσης του Φ.Π.Α. των δαπανών της επιχείρησης.

7. Με το ν. 4701/2020 (Α' 128/30-6-2020):

Ρυθμίζεται νομοθετικά το πρόβλημα με τις αποδοχές που εισπράχθηκαν αναδρομικά εντός του έτους 2013 (άρθρο 30) και επεκτείνεται: α) η μείωση του ΕΝ.Φ.Ι.Α. και για το έτος 2020 (άρθρο 35), β) το

ευεργέτημα της έκπτωσης ποσοστού 25% σε εμπρόθεσμα καταβαλλόμενες δόσεις βεβαιωμένων οφειλών και για τον Ιούνιο 2020 (άρθρο 36).

8. Με το ν. 4706/2020 (Α' 136/17.07.2020) παρέχεται η δυνατότητα καταβολής: α) του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων φορολογικού έτους 2019 σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, β) του ΕΝ.Φ.Ι.Α. σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις και γ) προβλέπεται έκπτωση δύο τοις εκατό (2%) στο συνολικό ποσό του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του.

9. Με το ν. **4714/2020 (Α' 148/31-7-2020)** θεσμοθετείται: α) η αναστολή για το φορολογικό έτος 2019 της υποχρέωσης καταβολής τέλους επιτηδεύματος για τους αγρότες κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α., καθώς και για τους αλιείς, β) η απαλλαγή της δωρεάν διάθεσης μετοχών και των διατακτικών εσωτερικού τουρισμού, υπό όρους, από τη φορολογία εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις, γ) η μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2019 ανάλογα με το ποσοστό μείωσης του κύκλου εργασιών που δηλώνεται για σκοπούς Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) του πρώτου εξαμήνου του 2020 έναντι του πρώτου εξαμήνου του 2019 ή ακόμα και ο μηδενισμός της σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και δ) η παράταση της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2019 των φυσικών προσώπων του άρθρου 3 του ν. 4172/2013 (Α' 167) και των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του ίδιου νόμου, των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2019, μέχρι την 28^η Αυγούστου 2020, η οποία στη συνέχεια παρατάθηκε, με την Α 1196/2020 (Β' 3581) Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών, μέχρι την 31^η Αυγούστου 2020 και ώρα 15:00.

10. Με το ν. **4722/2020 (Α' 177/15-9-2020)**: α) επεκτείνεται εκ νέου η μείωση μισθώματος επαγγελματικών μισθώσεων, μισθώσεων κύριας κατοικίας, μισθώσεων εξαρτημένων μελών - φοιτητών και μισθώσεων ναυτικών (άρθρο 3), β) παρέχεται η δυνατότητα προαιρετικής μείωσης μισθώματος επαγγελματικών μισθώσεων, μισθώσεων κύριας κατοικίας, μισθώσεων εξαρτημένων μελών – φοιτητών και μισθώσεων ναυτικών από το μήνα Σεπτέμβριο 2020 και το αργότερο έως και το μήνα Δεκέμβριο 2020 (άρθρο 4) και γ) ρυθμίζεται το νομοθετικό πλαίσιο των μέτρων στήριξης των εκμισθωτών από τη μη είσπραξη μισθωμάτων κατ' επιταγή νόμου στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, ώστε να καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις της προαιρετικής μείωσης του μισθώματος (άρθρο 5).

11. Με το ν. **4728/2020 (Α' 186/29-9-2020)**: α) επεκτείνεται η χρονική διάρκεια της μείωσης των συντελεστών Φόρου Προστιθέμενης Αξίας συγκεκριμένων αγαθών και υπηρεσιών μέχρι την 30^η Απριλίου 2021 (άρθρο 10). Η αρχική πρόβλεψη ήταν οι μειωμένοι συντελεστές να ισχύσουν μέχρι την 31^η Οκτωβρίου 2020 {σχετ. παραπάνω σημείο 6 ν. 4690/2020 (Α' 104)}. β) Η διαφημιστική δαπάνη κατά τα φορολογικά έτη 2020 και 2021 εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων προσαυξημένη κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) για το φορολογικό έτος 2020 και κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 11).

12. Με το ν. **4738/2020 (Α' 207/27-10-2020)** θεσμοθετούνται, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω:

α) Η δυνατότητα ρύθμισης των οφειλών για τις οποίες έχει χορηγηθεί παράταση προθεσμιών καταβολής ή και αναστολή είσπραξης στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 289).

β) Η παράταση καταβολής δόσεων ρυθμίσεων για τους πληγέντες από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 290).

γ) Η επανένταξη πληγέντων από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 στις ρυθμίσεις των άρθρων 1-17 του ν. 4321/2015, των άρθρων 98-109 του ν. 4611/2019 και του ν. 4469/2017 (άρθρο 291).

δ) Η παροχή δεύτερης ευκαιρίας για απολεσθείσες φορολογικές ρυθμίσεις (άρθρο 292).

ε) Η δυνατότητα ρύθμισης οφειλών που προέρχονται από επιχειρηματικά δάνεια και δάνεια φυσικών προσώπων, με εκδοθείσες έως το 2012 υπουργικές αποφάσεις παροχής εγγύησης της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας ή του Ταμείου Εγγυοδοσίας μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων - ΤΕΜΠΕ ΑΕ - (άρθρο 293).

στ) Η παράταση αναστολής καταβολής Φ.Π.Α. για πληγείσες επιχειρήσεις που είχαν συναλλαγές με την εταιρεία «ThomasCookGroup PLC» (άρθρο 295).

ζ) Η απαλλαγή, για το φορολογικό έτος 2020, της επιβολής ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα εισοδήματα του άρθρου 43Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Επίσης, η απαλλαγή, για το φορολογικό έτος 2021, της επιβολής ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, στα εισοδήματα που αποκτώνται από μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα (άρθρο 298).

η) Η αναστολή εφαρμογής διάταξης στη φορολογία δωρεών (άρθρο 300).

13. Με το ν. 4753/2020 (Α' 227/18-11-2020), θεσμοθετούνται:

α) Επέκταση εκ νέου της μείωσης μισθώματος επαγγελματικών μισθώσεων, μισθώσεων κύριας κατοικίας, μισθώσεων εξαρτημένων μελών-φοιτητών και μισθώσεων ναυτικών (άρθρο 33).

β) Καταβολή του ημίσεος της μείωσης των μισθωμάτων στους εκμισθωτές που εισπράττουν μειωμένο μίσθωμα κατά 40% (άρθρο 34).

γ) Ρυθμίσεις για μισθώσεις τουριστικών καταλυμάτων που αφορούν αποκλειστικά την προσωρινή διαμονή φυσικών προσώπων στο πλαίσιο αντιμετώπισης του κινδύνου μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 36).

δ) Τροποποίηση προθεσμίας καταβολής δόσεων για τις επιχειρήσεις τυχερών παιγνίων (άρθρο 37).

ε) Παράταση εφαρμογής του μειωμένου συντελεστή Φ.Π.Α. έξι τοις εκατό (6%) σε συγκεκριμένα αγαθά που συνδέονται με την αντιμετώπιση της διασποράς του κορωνοϊού COVID - 19 (άρθρο 39).

14. Με το ν. 4758/2020 (Α' 242/4-12-2020), θεσμοθετούνται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) Παράταση της δυνατότητας επανένταξης υπό όρους των οφειλετών σε ρυθμίσεις τμηματικής καταβολής για βεβαιωμένες οφειλές – αντικατάσταση άρθρου 291 ν. 4738/2020 (άρθρο 53).

β) Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο για την επιστροφή του ημίσεος ποσού της μείωσης των μισθωμάτων - αντικατάσταση του άρθρου 13 του ν. 4690/2020 (άρθρο 54).

γ) Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο για την ενίσχυση που καταβάλλεται στο πλαίσιο της δράσης «Επιχορήγηση Επιχειρήσεων Εστίασης για την Προμήθεια Θερμαντικών Σωμάτων Εξωτερικού Χώρου» (άρθρο 55).

δ) Προκαταβολή επιστροφής ειδικού φόρου κατανάλωσης σε επαγγελματίες αλιείς, κατοίκους μικρών και απομακρυσμένων νησιών - τροποποίηση του άρθρου 78 του ν. 2960/2001 (άρθρο 58).

ε) Παροχή πίστωσης καταβολής φορολογικών και λοιπών επιβαρύνσεων σε ενεργειακά προϊόντα (άρθρο 59).

στ) Επέκταση απαλλαγών από τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης αιθυλικής αλκοόλης - τροποποίηση του άρθρου 83 του ν. 2960/2001 (άρθρο 62).

15. Με το ν. 4764/2020 (Α' 256/23-12-2020):

α) Εφαρμόζεται μηδενικός συντελεστής Φ.Π.Α. σε εμβόλια και in vitro διαγνωστικά ιατροτεχνολογικά προϊόντα για την πρόληψη και τη διάγνωση της νόσου COVID - 19, καθώς και σε συναφείς υπηρεσίες (άρθρο 73).

β) Παρατείνεται η προθεσμία για την υποβολή δήλωσης παύσης των μοντέλων Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ), που εμφανίζονται ως ενεργοί στο υποσύστημα taxis και πρέπει να αποσυρθούν (άρθρο 77).

γ) Θεσπίζονται ρυθμίσεις για τη δυνατότητα παράτασης υποβολής των φορολογικών και ασφαλιστικών δηλώσεων και καταστάσεων των λογιστών - φοροτεχνικών που ασθενούν από κορωνοϊό COVID - 19 και των εντολέων – πελατών τους (άρθρο 93).

δ) Ορίζεται ότι οι ενισχύσεις που καταβάλλονται στο πλαίσιο δράσεων αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID - 19 στον πρωτογενή τομέα είναι αφορολόγητες και ακατάσχετες (άρθρο 146).

16. Με το ν. 4772/2021 (Α' 17/5-2-2021):

α) Ο μισθωτής επαγγελματικής μίσθωσης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19 ή η οποία πλήττεται οικονομικά λόγω της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 - ειδικά για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 2021 - απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής του συνολικού μισθώματος, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί μισθώσεων (άρθρο 26).

β) Ορίζονται νέα μέτρα στήριξης των εκμισθωτών από τη μη είσπραξη μισθωμάτων (άρθρο 27).

γ) Αναστέλλονται οι προθεσμίες λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων, καθώς και η έκδοση διαταγών πληρωμής (άρθρο 28).

δ) Εισάγεται το προσωρινό μέτρο κρατικής ενίσχυσης επιχειρήσεων με τη μορφή επιδότησης παγίων δαπανών (άρθρο 29).

ε) Απαλλάσσονται για το φορολογικό έτος 2021 από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013 (Α' 167) τα εισοδήματα που αποκτώνται από αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις που εισπράττονται το φορολογικό έτος 2021, αλλά ανάγονται στο φορολογικό έτος 2020 (άρθρο 33).

στ) Παρατείνονται οι προθεσμίες είσπραξης ειδικού φόρου κατανάλωσης, φόρου προστιθέμενης αξίας και λοιπών επιβαρύνσεων, που αναλογούν σε έτοιμα προς κατανάλωση αλκοολούχα ποτά και άλλα αλκοολούχα προϊόντα (άρθρο 35).

ζ) Θεωρούνται εμπρόθεσμες οι δηλώσεις φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2019 φορολογικών κατοίκων εξωτερικού που υποβλήθηκαν ή θα υποβληθούν μέχρι και την 30^η Ιουνίου 2021 (άρθρο 37).

17. Με το άρθρο 31 του ν. 4778/2021 (Α' 26/19-2-2021) ο μισθωτής επαγγελματικής μίσθωσης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19 ή η οποία πλήττεται οικονομικά λόγω της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής του συνολικού μισθώματος, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί μισθώσεων και για το μήνα Μάρτιο του 2021.

18. Με το ν. 4781/2021 (Α' 31/28-2-2021):

- Αναστέλλονται εκ νέου οι προθεσμίες λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων από την 1η.3.2021 και μέχρι την 31η.3.2021 (άρθρο 480),
- μειώνονται τα τέλη κυκλοφορίας έτους 2021 για τα τουριστικά λεωφορεία (άρθρο 481) και
- συμπληρώνεται το πλαίσιο για τη στήριξη των χερσαίων επιβατικών μεταφορών (άρθρο 482).

19. Με το άρθρο 222 του ν. 4782/2021 (Α' 36/9-3-2021) προβλέπεται το αφορολόγητο, ακατάσχετο και ανεκχώρητο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης, από το ΕΣΠΑ, δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος», για το χρονικό διάστημα ισχύος των έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, και πάντως όχι πέραν της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2021.

20. Με το ν. 4787/2021 (Α' 44/26-3-2021):

Α) Ορίζεται το αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της χρηματοδοτούμενης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων που παρέμειναν κατ' εξαίρεση σε αναστολή λειτουργίας κατά την περίοδο των Χριστουγέννων 2020 λόγω τοπικής ισχύος μέτρων για τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19» (άρθρο όγδοο),

Β) παρατείνεται η ισχύς των υπερμειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α. για τα μέσα ατομικής προστασίας και υγιεινής έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2021 (άρθρο δέκατο) και

Γ) παρατείνεται η ισχύς των μειωμένων και υπερμειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α. για συγκεκριμένα αγαθά (μη αλκοολούχα ποτά και αεριούχα νερά) και υπηρεσίες (εισιτήρια κινηματογράφων, μεταφορά προσώπων και των αποσκευών τους κ.α.) από την 1^η Ιουνίου 2020 έως και την 30^η Σεπτεμβρίου 2021 (άρθρο ενδέκατο).

21. Με το ν. 4790/2021 (Α' 48/31-3-2021):

Α) Ορίζεται ότι η αποζημίωση χρήσης των ιδιωτικών κλινικών και θεραπευτηρίων, που δεσμεύτηκαν αναγκαστικά και εν συνόλω από το Δημόσιο για την κάλυψη της έκτακτης και επιτακτικής ανάγκης δημόσιας υγείας και προστασίας του κοινωνικού συνόλου από την έξαρση του κορωνοϊού COVID-19, είναι ακατάσχετη και αφορολόγητη (άρθρο 42).

Β) Αναστέλλονται εκ νέου οι προθεσμίες λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων από την 1η.4.2021 και μέχρι τις 30.4.2021, κατά τριάντα (30) ημέρες από την αναγραφόμενη ημερομηνία επί εκάστου αξιογράφου (άρθρο 78).

Γ) Απαλλάσσονται από τον Φ.Π.Α. η παράδοση αγαθών και η συνδεδεμένη με αυτά παροχή υπηρεσιών στον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), καθώς και η εισαγωγή και ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών από τον οργανισμό και η συνδεδεμένη με αυτά παροχή υπηρεσιών προς αυτόν, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των Ελλήνων πολιτών και των πολιτών τρίτων χωρών αιτούντων διεθνή προστασία, οι οποίες προέκυψαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID – 19 (άρθρο 79).

22. Με το άρθρο 76 του ν. 4796/2021 (Α' 63/17-4-2021) προβλέπεται το αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της δράσης «Επιδότηση κεφαλαίου κίνησης σε επιχειρήσεις εστίασης για προμήθεια πρώτων υλών».

23. Με το ν. 4797/2021 (Α' 66/23-4-2021):

- Εξαιρούνται και για το φορολογικό έτος 2020 από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος οι αγρότες και οι αλιείς της παράκτιας αλιείας υπό όρους (άρθρο 25).
- Παρατείνεται η αναστολή καταβολής στο Δημόσιο του ποσοστού 5% επί των νοσηλίων από τις Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης (άρθρο 26).
- Υπάγονται στον υπερμειωμένο συντελεστή - 6% - έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2021 τα φίλτρα και οι γραμμές αιμοκάθαρσης, αιμοδιήθησης, αιμοδιαδιήθησης και πλασμαφαίρεσης. Μετά την ημερομηνία αυτή τα παραπάνω είδη υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. - 13% - (άρθρο 27).
- Θεσπίζεται το προσωρινό μέτρο κρατικής ενίσχυσης επιχειρήσεων με τη μορφή της «αυξημένης αποζημίωσης ειδικού σκοπού». Η ενίσχυση αυτή είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη (άρθρο 28).
- Μετατίθεται από την 1^η Ιανουαρίου 2020 την 1^η Ιανουαρίου 2021 η υποχρέωση υποβολής, των εκδοτών οι κινητές αξίες των οποίων έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά, ετήσιων οικονομικών εκθέσεων σε ενιαίο ηλεκτρονικό μορφότυπο – τροποποίηση του ν. 3556/2007 (άρθρο 29).
- Παρατείνεται μέχρι την 27^η Αυγούστου 2021 η προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2020 νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων και ρυθμίζονται θέματα καταβολής του φόρου (άρθρο 30).

- Παρατείνεται μέχρι την 27^η Αυγούστου 2021 η προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2020 φυσικών προσώπων και ρυθμίζονται θέματα καταβολής του φόρου. Ειδικότερα, η καταβολή του φόρου μπορεί να γίνει σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις. Εφόσον η δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων υποβληθεί μέχρι την 28^η.7.2021 και ο προκύπτων οφειλόμενος φόρος καταβληθεί εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου 2021, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου έκπτωση τρία τοις εκατό - 3% - (άρθρο 31).
- Θεσπίζονται ρυθμίσεις για τα ανείσπρακτα εισοδήματα από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας φορολογικού έτους 2020 (άρθρο 32).
- Παρατείνεται μέχρι την 6^η Μαΐου 2021 η προθεσμία επιλογής υποβολής χωριστών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος των συζύγων, εξαιρετικά για το φορολογικό έτος 2020 (άρθρο 33).
- Ορίζεται η 31^η.5.2021, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος των φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα άρθρα 5Α και 5Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2021 (άρθρο 34).
- Ορίζεται η 30^η.9.2021, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής στον ειδικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος των φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 5Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2021 (άρθρο 35).
- Προβλέπεται η μη εφαρμογή του άρθρου 31 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος: «αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες» σε φυσικά πρόσωπα που έχουν πληγεί από την πανδημία του κορωνοϊού COVID - 19, υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, ειδικά για το φορολογικό έτος 2020 (άρθρο 36).
- Ορίζεται ότι από την 1^η.1.2020 και μετά για τον υπολογισμό του απαιτούμενου ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής δεν αθροίζονται στο πραγματικό εισόδημα, μεταξύ άλλων, οι έκτακτες αποζημιώσεις, αμοιβές, επιχορηγήσεις και οικονομικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο αντιμετώπισης των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και αποτελούν εισόδημα. Επίσης, ορίζεται ότι, ειδικά για το φορολογικό έτος 2020, δεν υπολογίζεται η προβλεπόμενη προσαύξηση φόρου του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος σε φυσικά πρόσωπα που έχουν πληγεί από την πανδημία του κορωνοϊού COVID – 19 και σε φορολογούμενους άνω των 60 ετών, που δεν πραγματοποίησαν το απαιτούμενο ποσό δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής. Επιπλέον, ειδικά για το φορολογικό έτος 2020 και για τα υπόλοιπα φυσικά πρόσωπα που δεν πραγματοποίησαν το απαιτούμενο ποσό δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, η προβλεπόμενη προσαύξηση φόρου υπολογίζεται με ευνοϊκότερο τρόπο (άρθρο 37).
- Παρατείνονται μέχρι και τις 31.12.2021 οι προθεσμίες καταβολής βεβαιωμένων στη Φορολογική Διοίκηση οφειλών και δόσεων ρυθμίσεων και διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής για τις οποίες χορηγήθηκε παράταση καταβολής με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που εκδόθηκαν λόγω σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών κτλ. (άρθρο 38).
- Δίνεται παράταση στην υποβολή αίτησης για την άρση της ευθύνης και των μέτρων σε βάρος των αλληλεγγύως ευθυνόμενων διοικούντων νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες για φορολογικές οφειλές (άρθρο 39).
- Δεν επιβαρύνεται με τέλος χαρτοσήμου η χορήγηση αδειών θήρας κυνηγητικού έτους 2021 – 2022 (άρθρο 41).
- Απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής του συνολικού μισθώματος και για τον μήνα Απρίλιο του 2021 οι μισθωτές επαγγελματικής μίσθωσης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία

έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19 ή η οποία πλήττεται οικονομικά λόγω της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 44).

- Απαλλάσσονται τα διοικητικά πρόστιμα κατ' εφαρμογή των κανόνων τήρησης αποστάσεων προς αντιμετώπιση του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 από τα ποσά τελών χαρτοσήμου πλέον εισφοράς ΟΓΑ. Ποσά τελών χαρτοσήμου, πλέον της εισφοράς προς τον ΟΓΑ, που έχουν καταβληθεί, επιστρέφονται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα (άρθρο 45).

24. Με το άρθρο 270 του **ν. 4798/2021 (Α' 68/24-4-2021)** αναστέλλονται εκ νέου οι προθεσμίες λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων από την 1^η.5.2021 και μέχρι την 31^η.5.2021, κατά εξήντα (60) ημέρες από την αναγραφόμενη ημερομηνία επί εκάστου αξιογράφου.

25. Με το **ν. 4799/2021 (Α' 78/18-5-2021):**

Α) Απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής του συνολικού μισθώματος και για τον μήνα Μάιο του 2021 οι μισθωτές επαγγελματικής μίσθωσης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19 ή η οποία πλήττεται οικονομικά λόγω της διάδοσής του (άρθρο 110).

Β) Τροποποιείται διάταξη σχετικά με το προσωρινό μέτρο κρατικής ενίσχυσης επιχειρήσεων με τη μορφή επιδότησης παγίων δαπανών, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία στην εφαρμογή του μέτρου κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης (άρθρο 111).

Γ) Απαλλάσσεται από το Φ.Π.Α. η αγορά ασθενοφόρων που πραγματοποιείται δυνάμει του δωδέκατου άρθρου του ν. 4787/2021 (άρθρο 116).

Δ) Μειώνεται η προκαταβολή φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα των φυσικών προσώπων από εκατό τοις εκατό - 100% - σε πενήντα πέντε τοις εκατό - 55% -. Η μείωση ισχύει για την προκαταβολή φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2020 και επόμενων (άρθρο 119).

Ε) Μειώνεται η προκαταβολή φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων από εκατό τοις εκατό - 100% - σε ογδόντα τοις εκατό - 80% -. Η μείωση ισχύει για την προκαταβολή φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2021 και επόμενων. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2020, η προκαταβολή φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων ορίζεται σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό - 70% - (άρθρο 119).

ΣΤ) Μειώνεται ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2021 και εφεξής από είκοσι τέσσερα τοις εκατό - 24% - σε είκοσι δύο τοις εκατό - 22% - (άρθρο 120).

Ζ) Απαλλάσσονται από την επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος - ειδικά για το φορολογικό έτος 2021 - τα εισοδήματα που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία στο δημόσιο τομέα και τις συντάξεις. Η απαλλαγή αυτή επεκτείνεται και για το φορολογικό έτος 2022 για τα εισοδήματα που αποκτώνται από μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα (άρθρο 121).

26. Στο άρθρο 32 του **ν. 4801/2021 (Α' 83/24-5-2021)** ορίζεται ότι οι ενισχύσεις που καταβάλλονται στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ δράσεων «Επιχορήγηση αυτοαπασχολούμενων δικηγόρων», «Επιδότηση κεφαλαίου κίνησης πληττόμενων από την πανδημία τουριστικών επιχειρήσεων φιλοξενίας» και «Επιχορήγηση υφιστάμενων επιχειρήσεων γυμναστηρίων, παιδότοπων» είναι αφορολόγητες, ανεκχώρητες και ακατάσχετες.

27. Με το **ν. 4808/2021 (Α' 101/19-6-2021):**

Α) Προσαυξάνονται για τα έτη 2021 έως και 2025 κατά ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) ετησίως οι συντελεστές φόρου και εισφοράς των πλοίων πρώτης κατηγορίας του ν. 27/1975 (Α' 77), καθώς και

εισφοράς του ν. 29/1975 (Α' 75). Η εφαρμογή της ανωτέρω προσαύξησης αναστέλλεται για το έτος 2021 λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και των προβλημάτων που προκλήθηκαν στον χώρο της ναυτιλίας (άρθρο 146).

Β) Απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής του συνολικού μισθώματος και για τον μήνα Ιούνιο του 2021 οι μισθωτές επαγγελματικής μίσθωσης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19 ή η οποία πλήττεται οικονομικά λόγω της διάδοσής του (άρθρο 151).

28. Με το ν. 4818/2021 (Α' 124/18-7-2021):

Α) Απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής του συνολικού μισθώματος και για τον μήνα Ιούλιο του 2021 οι μισθωτές επαγγελματικής μίσθωσης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19 ή η οποία πλήττεται οικονομικά λόγω της διάδοσής του και ανήκει σε συγκεκριμένους κλάδους επιχειρήσεων (άρθρο 45).

Β) Επιστρέφεται ή συμψηφίζεται με μελλοντικές οφειλές από Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) μπίρας, στο πρόσωπο που τον κατέβαλε, ο Ε.Φ.Κ. που βεβαιώθηκε και εισπράχθηκε στα τελωνεία για προϊόντα μπίρας, τα οποία, μετά τη διάθεσή τους στην αγορά, επεστράφησαν στον πωλητή κατά το χρονικό διάστημα από την 1η.11.2020 έως και την 31η.5.2021, εφόσον η ημερομηνία ανάλωσης των προϊόντων αυτών έχει λήξει έως και την 15η.5.2021 (άρθρο 47).

29. Με το άρθρο 202 του ν. 4820/2021 (Α' 130/23-7-2021) παρατείνονται εκ νέου οι προθεσμίες για την εξόφληση αξιογράφων έως την 31η.10.2021 με το ευεργέτημα της μη καταχώρισής τους σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς υπό όρους.

30. Με το ν. 4821/2021 (Α' 134/31-7-2021):

Α) Ρυθμίζονται οι οφειλές που δεν τελούν σε καθεστώς ρύθμισης και έχουν βεβαιωθεί κατά το διάστημα από 1ης.3.2020 έως 31.7.2021, σε έως και εβδομήντα δύο (72) μηνιαίες δόσεις υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις (άρθρο 75).

Β) Επανεντάσσονται οι πληγέντες από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19, οι οποίοι απώλεσαν κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος 1η Μαρτίου 2020 έως και 31 Ιουλίου 2021 ρύθμιση τμηματικής καταβολής, στις ρυθμίσεις των άρθρων 1-17 του ν. 4321/2015, των άρθρων 98-109 του ν. 4611/2019 και του ν. 4469/2017 (άρθρο 76).

Γ) Οι δόσεις καταβολής του ΕΝ.Φ.Ι.Α. έτους 2021 καθορίζονται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες (άρθρο 77).

Δ) Παρατείνεται η προθεσμία υποβολής της αίτησης του κατασκευαστή οικοδομών για την υπαγωγή στο καθεστώς αναστολής του Φ.Π.Α. σχετικά με την παράδοση ακινήτων (άρθρο 79).

Ε) Υπάγονται μέχρι την 31η.12.2022 στον υπερμειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. 6% οι απινιδωτές (άρθρο 80) και παρατείνεται έως και την 30η.6.2022 η εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή 13% στα εισιτήρια αθλητικών αγώνων (άρθρο 81).

ΣΤ) Επεκτείνεται χρονικά μέχρι 31.8.2021 η δυνατότητα έκπτωσης 3% σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του συνολικού ποσού του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων οφειλών για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2020 (άρθρο 82).

31. Με το άρθρο 96 του ν. 4826/2021 (Α' 160/7-9-2021) δίνεται εκ νέου παράταση στην προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2020. Με τη νέα παράταση οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος των φυσικών και νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων φορολογικού έτους 2020 υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι τη 10^η Σεπτεμβρίου 2021. Περαιτέρω, με την Απόφαση Α. 1210/2021 (Β' 4104) του Υφυπουργού Οικονομικών δόθηκε μία

τελευταία ολιγοήμερη παράταση στην προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2020 φυσικών και νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων μέχρι και την 15^η Σεπτεμβρίου 2021.

32. Με το άρθρο πεντηκοστό πέμπτο του **v. 4839/2021 (Α' 181/2-10-2021)** από 1.10.2021 έως και 30.6.2022 υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ η παροχή υπηρεσιών από γυμναστήρια και σχολές εκμάθησης χορού. Επίσης, παρατείνεται εκ νέου η ισχύς των μειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α. για συγκεκριμένα αγαθά (μη αλκοολούχα ποτά και αεριούχα νερά) και υπηρεσίες (εισιτήρια κινηματογράφων, μεταφορά προσώπων και των αποσκευών τους κ.α.) έως και την 30^η Ιουνίου 2022.

33. Με το άρθρο 99 του **v. 4842/2021 (Α' 190/13-10-2021)** παρατείνεται κατά ένα (1) μήνα, ήτοι μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Οκτωβρίου 2021, η καταληκτική ημερομηνία για την επανένταξη πληγέντων από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 στις ρυθμίσεις των άρθρων 1-17 του ν. 4321/2015, των άρθρων 98-109 του ν. 4611/2019 και του ν. 4469/2017, λόγω απώλειας των ρυθμίσεων αυτών το χρονικό διάστημα από 1^η Μαρτίου 2020 έως και 31 Ιουλίου 2021, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα για την καταβολή του αριθμού των δόσεων.

34. Με το άρθρο 109 του **v. 4850/2021 (Α' 208/5-11-2021)** δίνεται η δυνατότητα σε οφειλότες στους οποίους επιβλήθηκε το μέτρο της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας οποτεδήποτε στο διάστημα από 27.10.2020 έως 31.7.2021, να εντάσσονται στη ρύθμιση του άρθρου 289 του ν. 4738/2020 (σε έως και εβδομήντα δύο μηνιαίες δόσεις) για οφειλές που βεβαιώθηκαν στο διάστημα από 1.3.2020 έως 31.7.2021 και για οφειλές, που ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσης, έληξαν στο διάστημα από 1.3.2020 έως 31.7.2021 και έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013 (πάγια ρύθμιση), υπό τον όρο ότι η ρύθμιση αυτή βρίσκεται σε ισχύ.

35. Σύμφωνα με το άρθρο 21 του **v. 4859/2021 (Α' 228/27-11-2021)** δύναται να χορηγείται ενίσχυση με τη μορφή επιχορήγησης σε επιχειρήσεις, που επλήγησαν λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, υπέστησαν μεγάλες οικονομικές απώλειες, οι οποίες επιτάχθηκαν από φυσικές καταστροφές που εκδηλώθηκαν εντός του έτους 2021 και έχουν έδρα ή υποκατάστημα σε περιοχές που επλήγησαν από τις εν λόγω φυσικές καταστροφές. Η ενίσχυση είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη.

36. Τέλος, με το **v. 4876/2021 (Α' 251/23-12-2021)**:

Α) Παρατείνεται η ισχύς του υπερμειωμένου συντελεστή Φ.Π.Α. (6%) για τα φίλτρα και τις γραμμές αιμοκάθαρσης, αιμοδιήθησης, αιμοδιαδιήθησης και πλασμαφαίρεσης, καθώς και για τα είδη ατομικής υγιεινής και προστασίας έως και την 30^η Ιουνίου 2022. Επίσης, παρατείνεται η ισχύς του μειωμένου συντελεστή Φ.Π.Α. (13%) για την εισαγωγή αντικειμένων τέχνης, συλλογών ή αρχαιοτήτων, καθώς και για τα εισιτήρια των ζωολογικών κήπων μέχρι και την 30^η Ιουνίου 2022 (άρθρο 46).

Β) Παρατείνεται η αναστολή επιβολής φόρου δωρεάς σε κοινωνικά πρόσωπα μέχρι τις 30.6.2022 (άρθρο 47).

Γ) Παρατείνεται μέχρι και την 30^η Ιουνίου 2022 η αναστολή καταβολής στο Δημόσιο του ποσοστού 5% επί των νοσηλίων που εισπράττουν οι ιδιωτικές Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης (άρθρο 48).

Δ) Επεκτείνεται η μείωση των τελών κυκλοφορίας των τουριστικών λεωφορείων που ίσχυσε το έτος 2021 και για το έτος 2022 (άρθρο 53).

Ε) Επεκτείνεται η προσαυξημένη έκπτωση διαφημιστικής δαπάνης και για το φορολογικό έτος 2022 κατά ποσοστό 30% (άρθρο 148).

Επιπλέον, δε, θεσμοθετήθηκαν περαιτέρω ευεργετικά μέτρα με τον

Ν. ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4886 ΦΕΚ Α 12/24.1.2022 «*Εκσυγχρονισμός του δικαίου ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή Τροποποίηση του ν. 3959/2011 και ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές*

ανταγωνισμού των κρατών μελών, ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και άλλες διατάξεις.» και, δη, με το Άρθρο 54 Δημοσίευση εμπορικής επωνυμίας επιχειρήσεων που παραβιάζουν τα μέτρα περιστολής της πανδημίας COVID-19, Άρθρο 55 Ενίσχυση Επικουρικού Κεφαλαίου, Άρθρο 56 Παρατάσεις προθεσμιών λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων και παρατάσεις σχετικά με το ευεργέτημα μη καταχώρησης αξιογράφων σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς υπό όρους, Άρθρο 57 Διεύρυνση πεδίου εφαρμογής Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης περί τη Χορήγηση επιδότησης λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου σε καταναλωτές και

με την ΠΡΑΞΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΦΕΚ Α' 14/29.01.2022 «Επείγουσες φορολογικές, τελωνειακές και συναφείς ρυθμίσεις, επείγουσες διατάξεις για τη διασφάλιση του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.».

Επισημαίνεται ότι κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω νομοθεσίας έχει εκδοθεί πληθώρα κανονιστικών πράξεων, ήτοι Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων και Υπουργικών Αποφάσεων (ΚΥΑ-ΥΑ), που ρυθμίζουν με διεξοδικό τρόπο τα θέματα που ανακύπτουν κατά περίπτωση. Ενδεικτικά, με την Α. 1091/2021 (Β' 1663) Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών παρατείνεται έως και τις 31/12/2021 η προθεσμία (η οποία έληγε στις 30/4/2021) αναστολής είσπραξης και παράτασης καταβολής βεβαιωμένων στη Φορολογική Διοίκηση οφειλών στο πλαίσιο των μέτρων για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID 19.

Περαιτέρω, στα ίδια παραπάνω κανονιστικά πλαίσια, εκδόθηκαν και οι πιο πρόσφατες, μεταξύ άλλων,

ΓΔΟΥ 1048/2021 ΦΕΚ Β' 5303/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 94/2.5.2020 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19» (Β' 1645).»,

ΓΔΟΥ 1049/2021 ΦΕΚ Β' 5303/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 148/ 03.07.2020 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19, κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο 2020» (Β' 2729).»,

ΓΔΟΥ 1050/2021 ΦΕΚ Β' 5308/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 233/ 10.10.2020 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19, κατά τους μήνες Μάρτιο ως και Αύγουστο 2020» (Β' 4471).»,

ΓΔΟΥ 1051/2021 ΦΕΚ Β' 5306/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 281/ 13.11.2020 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19, κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο 2020» (Β' 5047).»,

ΓΔΟΥ 1052/2021 ΦΕΚ Β' 5307/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 19/25.1.2021 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19, κατά τους μήνες Σεπτέμβριο ως και Δεκέμβριο 2020» (Β' 236).»,

ΓΔΟΥ 1054/2021 ΦΕΚ Β' 5305/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 420/ 23.4.2021 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19, κατά τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο 2021» (Β' 1689).»,

Κ.Υ.Α Αριθμ. 62415/2021 ΦΕΚ Β' 4027/02.09.2021 «Παράταση ισχύος εγκριτικών αποφάσεων ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και επιδόματος στέγασης.»,

Αριθμ. 105840/Α2 ΦΕΚ Β' 4025/01.09.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία [30746/ΓΔ8/ 17.03.2021](#) κοινής υπουργικής απόφασης «Πρόγραμμα "Ψηφιακή Μέριμνα"» (Β'1046).» ως προς, μεταξύ άλλων, τη διεύρυνση των κατηγοριών των δυνητικών δικαιούχων του Προγράμματος,

Αριθμ. 120536 ΕΞ 2021 ΦΕΚ Β' 4522/30.09.2021 «Καθορισμός της διαδικασίας διάθεσης κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, των όρων και προϋποθέσεων της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, εξειδίκευση των κριτηρίων και του τρόπου ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ορισμός της διαδικασίας, των όρων και των κριτηρίων ανάθεσης σε αξιολογητές των επιλεξιμοτήτων των επενδυτικών σχεδίων.»,

Αριθμ. ΓΔΟΥ 964 ΦΕΚ Β' 4518/30.09.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία [ΓΔΟΥ468/ 17.05.2021](#) απόφασης «Αυξημένη αποζημίωση ειδικού σκοπού για την ενίσχυση επιχειρήσεων λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19,

Αριθμ. 120535 ΕΞ 2021 ΦΕΚ Β' 4521/30.09.2021 Κριτήρια αξιολόγησης της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων που χρηματοδοτούνται με δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.»,

Αριθμ. 71670 ΦΕΚ Β' 4500/29.09.2021 Αντικατάσταση της υπό στοιχεία [Α13 οικ. 10747/ 256/6.3.2019](#) κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων για την εφαρμογή προγράμματος Επιδόματος Στέγασης» (Β' 792),

Αριθμ. 74831 ΦΕΚ Β' 4593/05.10.2021 «Αναστολή συμβάσεων εργασίας εργαζομένων σε επιχειρήσεις - εργοδότες του ιδιωτικού τομέα κατά τον μήνα Σεπτέμβριο 2021»,

ΓΔΟΥ 965/2021 ΦΕΚ Β' 4516/30.09.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 808/23.07.2021 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιδότησης παγίων δαπανών για την περίοδο Απριλίου - Δεκεμβρίου 2020 σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19» (Β' 3354).»,

ΥΠΕΝ/ΑΤΗ/90483/322/2021 ΦΕΚ Β' 4505/30.09.2021 «Διαδικασία και προϋποθέσεις για τη χορήγηση των ενισχύσεων του άρθρου 22Β περ. γ του [ν. 4172/2013](#), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το [άρθρο 7 του ν. 4710/2020](#), σύμφωνα με τον Κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.»,

Κ.Υ.Α. 20723/2021 ΦΕΚ Β' 5484/26.11.2021 «Τροποποίηση της υπ' αρ. 6301/13-4-2021 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Τουρισμού «Μίσθωση τουριστικών καταλυμάτων για την κάλυψη αναγκών δημόσιας υγείας για την προσωρινή διαμονή φυσικών προσώπων για την αντιμετώπιση του κινδύνου της μετάδοσης του COVID-19» (Β' 1484).»,

Αριθμ. 93226 ΦΕΚ Β' 5448/24.11.2021 «Μέτρα στήριξης εργαζομένων ειδικών κατηγοριών.»,

Αριθμ. 2/87529/0025 ΦΕΚ Β' 5396/19.11.2021 «Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μέγιστου ποσού έως 5.868.000 €, για τη χορήγηση δανείων σε φυσικά πρόσωπα, τα οποία δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα, προς αποκατάσταση κτιριακών ζημιών που προκλήθηκαν από φυσικές καταστροφές»,

Αριθμ. 147036 ΕΞ 2021 ΦΕΚ Β' 5424/22.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 74617 ΕΞ 2021 κοινής απόφασης του Υπουργού και του Υφυπουργού Οικονομικών «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων επί των διαδικασιών επιχορήγησης επιχειρήσεων για θεομηνίες του [v. 4797/2021](#) (Α' 66)» (Β' 2670).»,

Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΗΕ/109471/1763 ΦΕΚ Β 5402 - 22.11.202 «Χορήγηση επιδότησης, από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης, της τιμολογητέας κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας καταναλωτών, των οποίων οι παροχές συνδέονται στη χαμηλή τάση»,

Κ.Υ.Α. Αριθμ. 91989/2021 ΦΕΚ Β' 5353/18.11.2021 «Τροποποίηση της υπ' αρ. οικ. 23103/478/13-6-2020 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός του πλαισίου εφαρμογής του Μηχανισμού ενίσχυσης της απασχόλησης «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ»» (Β' 2274).»,

Αριθμ. Α.1243 ΦΕΚ Β' 5298/15.11.2021 «Χορήγηση επιδόματος θέρμανσης για την χειμερινή περίοδο 2021/2022 και καθορισμός του ύψους, των δικαιούχων, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης αυτού.»,

ΦΕΚ Β' 5710/09.12.2021 «Καθορισμός της διαδικασίας και του τρόπου καταβολής του επιδόματος εορτών Χριστουγέννων 2021.»,

Αριθμ. 100652 ΦΕΚ Β' 5705/09.12.2021 «Τροποποίηση της υπ' αρ. [οικ. 60622/17.8.2021](#) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Έκτακτα και επείγοντα μέτρα για την προστασία των θέσεων εργασίας στις πληγείσες περιοχές από τις φυσικές καταστροφές που προκλήθηκαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2021» (Β' 3816).»,

Αριθμ. Δ12α/Γ.Π.οικ.99899 ΦΕΚ Β' 5805/10.12.2021 «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας για τη δωρεάν ή με μειωμένο εισιτήριο μετακίνηση α) των Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), και β) των πολυτέκνων και των μελών των οικογενειών τους, για το έτος 2022 με τα μέσα συγκοινωνίας του Ο.Α.Σ.Α., του Ο.Α.Σ.Θ. και των αστικών και υπεραστικών ΚΤΕΛ που είναι μέλη των ομοσπονδιών Π.Ο.Α.Σ και Π.Ο.Α.Υ.Σ.»,

Αριθμ. 147036 ΕΞ 2021 ΦΕΚ Β' 5424/22.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 74617 ΕΞ 2021 κοινής απόφασης του Υπουργού και του Υφυπουργού Οικονομικών «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων επί των διαδικασιών επιχορήγησης επιχειρήσεων για θεομηνίες του [v. 4797/2021](#) (Α' 66)» (Β' 2670).»,

ΓΔΟΥ 1046/2021 ΦΕΚ Β' 5304/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 808/ 23.07.2021 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιδότησης παγίων δαπανών για την περίοδο Απριλίου - Δεκεμβρίου 2020 σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19» (Β' 3354).»,

ΓΔΟΥ 1047/2021 ΦΕΚ Β' 5309/16.11.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 468/ 17.05.2021 απόφασης «Αυξημένη αποζημίωση ειδικού σκοπού για την ενίσχυση επιχειρήσεων λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, για τον μήνα Απρίλιο 2021» (Β' 2025).»,

Αριθμ. 138825 ΦΕΚ Β' 6050/20.12.2021 «Τροποποίηση της υπ' αρ. [135912/30.12.2019](#) κοινής υπουργικής απόφασης με τίτλο «Υλοποίηση Προγράμματος ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΜΕΣΩ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε.», (Β'4880).»,

Αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 ΦΕΚ Β'5886/15.12.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 120536 ΕΞ 2021/30.9.2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Καθορισμός της διαδικασίας διάθεσης κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, των όρων και προϋποθέσεων της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, εξειδίκευση των κριτηρίων και του τρόπου ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ορισμός της διαδικασίας, των όρων και των κριτηρίων ανάθεσης σε αξιολογητές των επιλεξιμοτήτων των επενδυτικών σχεδίων» (Β' 4522).»,

Αριθμ. 159335 ΕΞ 2021 ΦΕΚ Β 5885-15.12.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 120535 ΕΞ 2021/30.9.2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών με θέμα: «Κριτήρια αξιολόγησης της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων που χρηματοδοτούνται με δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 4521)».»,

Αριθμ. ΓΠ.οικ. 80277 ΦΕΚ Β'6247/27.12.2021 «Διαδικασία, όροι και προϋποθέσεις συμψηφισμού αυτόματης επιστροφής *clawback* με ποσοστά επί των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης και των δαπανών επενδυτικών σχεδίων ανάπτυξης προϊόντων ή υπηρεσιών ή γραμμών παραγωγής.»,

Αριθμ. 107422 ΦΕΚ Β 6231/24.12.2021 «Ενίσχυση επιχειρήσεων θεάτρων, μουσικών σκηνών, χοροθεάτρων, συναυλιακών χώρων, χώρων παραστάσεων και επιχειρήσεων κινηματογράφων και διανομέων κινηματογραφικών ταινιών, στο πλαίσιο αντιμετώπισης των συνεπειών του COVID- 19, για το έτος 2021»,

Αριθμ. Δ.15/Δ'/105596 ΦΕΚ Β'6076/22.12.2021 «Προσδιορισμός της διαδικασίας κάλυψης των ασφαλιστικών εισφορών λόγω αναστολής συμβάσεων εργασίας από επιχειρήσεις εργοδότες των οποίων έχει ανασταλεί η επιχειρηματική τους δραστηριότητα με εντολή δημόσιας αρχής ή πλήττονται σημαντικά από τα έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης του κορωνοϊού Covid - 19 και στο πλαίσιο υλοποίησης των μέτρων οικονομικής ενίσχυσης εποχικά εργαζομένων.»,

Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΗΕ/124788/2150 ΦΕΚ Β 6302 - 29.12.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΗΕ/70697/ 861/14.07.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Εφάπαξ ειδικό βοήθημα για την επανασύνδεση παροχών ηλεκτρικού ρεύματος, δυνάμει του [άρθρου 36 του ν. 4508/2017](#)» (Β'3088). - Χρηματοδότηση του ειδικού λογαριασμού για την επανασύνδεση παροχών ηλεκτρικού ρεύματος που έχει συσταθεί με το [άρθρο 36 του ν. 4508/2017](#) (Α'200).»,

Αριθμ. ΓΔΟΥ 1 ΦΕΚ Β' 248/28.01.2022 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία [ΓΔΟΥ94/2.5.2020](#) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19» (Β' 1645).»,

Αριθμ. Α. 1009 ΦΕΚ Β 188 - 25.01.2022 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία [Α.1243/15.11.2021](#) κοινής υπουργικής απόφασης «Χορήγηση επιδόματος θέρμανσης για την χειμερινή περίοδο 2021/2022 και καθορισμός του ύψους, των δικαιούχων, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης αυτού» (Β'5298).»,

Αριθμ. 3512 ΦΕΚ Β'103/17.01.2022 «Τροποποίηση της υπ'άρ. [109412/31.12.2021](#) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Αναστολή συμβάσεων εργασίας εργαζομένων σε επιχειρήσεις εργοδότες του ιδιωτικού τομέα κατά τον μήνα Ιανουάριο 2022» (Β'6368).»,

Αριθμ. 4027 ΕΞ 2022 ΦΕΚ Β'75/17.01.2022 «Καθορισμός των λεπτομερειών της διαδικασίας του μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης του Μέρους πρώτου του Βιβλίου πρώτου [ν. 4738/2020](#) (Α' 207) στο πλαίσιο της λειτουργίας των Επαγγελματικών Φορέων.»,

Αριθμ. 2235 ΕΞ 2022 ΦΕΚ Β'26/08.01.2022 «Ειδική εφαρμογή δικαιούχων απαλλαγής τέλους συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας και τέλους καρτοκινητής τηλεφωνίας.»,

Αριθμ. ΓΔΟΥ 1079 ΦΕΚ Β 6367-31.12.2021 «Τροποποίηση της υπό στοιχεία [ΓΔΟΥ 808/ 23.07.2021](#) απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης με τη μορφή επιδότησης παγίων δαπανών για την περίοδο Απριλίου-Δεκεμβρίου 2020 σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19» (Β'3354).»,

Α.Π: 109412 ΦΕΚ Β 6368/31.12.2021

«ΑΠΟΦΑΣΗ ΘΕΜΑ: Αναστολή συμβάσεων εργασίας εργαζομένων σε επιχειρήσεις - εργοδότες του ιδιωτικού τομέα κατά τον μήνα Ιανουάριο 2022»,

Αριθμ. 108740 ΦΕΚ Β 6355 - 31.12.2021 «Ανοικτό πρόγραμμα νέων θέσεων εργασίας για την πρώτη πρόσληψη νέων ηλικίας 18-29 ετών - «ΠΡΩΤΟ ΕΝΣΗΜΟ».

Σε κάθε περίπτωση το Υπουργείο Οικονομικών παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις που σχετίζονται με την πανδημία του κορωνοϊού COVID – 19 και τις επιπτώσεις στις επιχειρήσεις, στους εργαζόμενους και στην οικονομία και θα προχωρήσει αν κριθεί σκόπιμο σε νέες πρωτοβουλίες στήριξης των πληγέντων στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας. Επίσης, μελετά τα αιτήματα φορέων και πολιτών για βελτιώσεις και ελαφρύνσεις στη φορολογία.

Οι πρόσθετες παρεμβάσεις και τα μέτρα που σχεδιάζονται, ανακοινώνονται από το γραφείο τύπου του Υπουργείου Οικονομικών στον ιστότοπο (www.minfin.gr) και συγκεκριμένα στην ιστοσελίδα: <https://www.minfin.gr/web/guest/grapheio-typou>.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Φορολ. Πολιτ. & Δημ. Περιουσίας
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής
5. Δ/ση Φορολογικής Πολιτικής
6. Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου